

Alla har rätt till läsning – om läsombud och frivilliga högläsare

Gunilla Ritkaew, Kimitoöns bibliotek (29.11.2018)

Alla har rätt till läsning – också de som inte kan eller orkar läsa själva på grund av minnessjukdom, nedsatt syn, hög ålder eller av andra orsaker.

Läsning gör oss delaktiga i samhället och ger oss allt från information till minnesträning. För den som inte längre kan läsa själv är en högläsningstund också en kravlös stund av lugn och ro, erbjuder närhet och samhörighet.

Begreppen läsombud och frivilliga högläsare (läsvolontärer)

Ett läsombud är en anställd inom äldre- eller specialomsorgen som har som en av sina arbetsuppgifter att hjälpa klienterna med läsning. Den som blir läsombud har gått en kort kurs med teori och praktik om läsning inom omsorgen. Begreppet är infört av LL-Center enligt modell från Sverige.

En frivillig högläsare besöker ett boende eller dagcenter till exempel en gång i veckan och läser högt för en eller flera personer. Den frivilliga högläsaren behöver inte gå en kurs, men det kan vara bra för att få tips och råd.

Frivilliga högläsare och läsombud utesluter inte varandra. Tvärtom är det bra om det finns båda, då kan läsombudet fungera som kontaktperson för de frivilliga högläsarna.

Bibliotekets roll

Bibliotekets roll för läsombuden kan vara att hjälpa till att hitta lämpligt material, att ordna träffar där läsombuden kan få stöd och diskutera med varandra, kanske ett bokprat.

Bibliotekets roll för de frivilliga högläsarna är att få igång verksamheten, till exempel genom att ordna en kurs. Biblioteket kan också fungera som inledande kontaktpunkt mellan de frivilliga läsarna och kontaktpersonen på boendena, samt genom att ordna träffar och ge fortsatt stöd till läsarna.

Varför utbildning, behövs den?

Utbildningen ger tips och råd om frågor som bland annat

- hur bemöta personer med nedsatt minnesförmåga
- hur ordna en lyckad läsning, var läser jag, hur organiserar jag tillfället
- vad behöver man tänka på när man läser högt för en grupp, röst användning
- hur väljer jag lämplig litteratur (lättläst material, poesi, böcker med igenkänningsfaktorer som kanske leder till diskussion, dagstidningar, tidskrifter, hembygdsmaterial, korta berättelser som kan läsas färdigt under ett tillfälle),
- vilken kontakt bör jag ha med personalen, hur kan de hjälpa mig och jag hjälpa dem
- och sist med inte minst tystnadsplikten.

För mera information:

Gunilla Ritkaew, gunilla.ritkaew@kimitoon.fi

Johanna von Rutenberg, LL-Center, <https://www.ll-center.fi>